

Hội nghị công tác Tạp chí của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia

Trong hai ngày 21 và 22 tháng 06 năm 2002 tại Móng Cái, tỉnh Quảng Ninh, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia đã tổ chức Hội nghị về công tác tạp chí của Trung tâm. Tham dự Hội nghị có các cán bộ làm công tác tạp chí của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, đại diện Lãnh đạo Trung tâm, các ban ngành chức năng, tổ chức chính trị - xã hội của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia.

Mở đầu cuộc Hội nghị, GS.TS Lê Hữu Tầng, Phó Giám đốc, Chủ tịch Liên chi hội Nhà báo Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia đã đọc Báo cáo về công tác tạp chí của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia trong thời gian 5 năm (1997 - 2002). Báo cáo đã cho thấy trong thời gian 5 năm qua hoạt động của các tạp chí thuộc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia đã có bước phát triển đáng kể cả về số lượng và chất lượng.

Về mặt số lượng, sự phát triển đó được thể hiện qua một số khía cạnh sau:

- Số đầu tạp chí được tăng lên: Năm 1997, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia có 23 tạp chí, trong 5 năm qua đã có thêm 3 tạp chí (Nghiên cứu Tôn giáo, Địa lý Nhân văn và Nghiên cứu Con người) và giảm bớt 1 tạp chí (Việt Nam - Đông Nam Á ngày nay). Hiện nay toàn Trung tâm có 25 tạp chí được Bộ Văn hóa - Thông tin cấp giấy phép hoạt động và tương ứng có 25 tòa soạn. Năm 1997 cả Trung tâm có 1 tạp chí và 2 phụ trương chuyên ra bằng tiếng Anh thì hiện nay là 1 tạp chí và 5 phụ trương chuyên ra bằng tiếng Anh. Như

vậy, trên thực tế toàn Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia hiện có 30 "đầu" tạp chí, trong đó có 6 tạp chí tiếng Anh.

- Số kỳ xuất bản nhiều hơn và số lượng in được tăng lên đáng kể: Trong thời gian 5 năm qua, các tạp chí đã có nhiều cố gắng trong việc tăng số kỳ xuất bản. Cụ thể hiện nay có 1 tạp chí ra 16 kỳ/năm; 8 tạp chí ra 12 kỳ/năm; 13 tạp chí ra 6 kỳ/năm. Số còn lại ra từ 1 - 4 kỳ/năm. Tính bình quân, mỗi tháng có 16 số tạp chí mới của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia xuất hiện trên thị trường báo chí. Tính bình quân mỗi tháng, các tạp chí đã cung cấp trên 2 vạn bản với gần 2 triệu trang in cho thị trường báo chí.

- Đội ngũ cán bộ tạp chí tuy thay đổi không nhiều nhưng đang dần được nâng cao về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Cho đến nay, đội ngũ cán bộ tạp chí của trung tâm có 144 người, trong đó nữ chiếm 46%. Về trình độ, có 9 người có học hàm giáo sư, 16 phó giáo sư, 3 người có học vị tiến sĩ khoa học, 53 người là tiến sĩ, 10 thạc sĩ và 53 cử nhân.

Về chất lượng các tạp chí, những kết quả đáng chú ý là:

- Thứ nhất, các tạp chí đã tuyển chọn và công bố kịp thời những kết quả nghiên cứu của các nhà nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn trong cả nước, góp phần quan trọng trong việc thúc đẩy nền khoa học xã hội và nhân văn phát triển.

- Thứ hai, các tạp chí đã tích cực góp phần cung cấp luận cứ khoa học cho công tác hoạch định và thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước.

- Thứ ba, các tạp chí Khoa học xã hội và Nhân văn làm tốt chức năng cung cấp thông tin khoa học và phổ biến kiến thức.

- Thứ tư, các tạp chí là diễn đàn trao đổi khoa học, là địa điểm gặp gỡ của những người quan tâm đến các vấn đề khoa học chuyên ngành.

Phần thứ hai của báo cáo dành cho những vấn đề cần được giải quyết để nâng cao hiệu quả hoạt động của các tạp chí. Trong phần này của báo cáo đã nhấn mạnh về 6 khía cạnh quan trọng là: Nâng cao hơn nữa chất lượng khoa học của các tạp chí; Phát triển nguồn lực con người của đội ngũ cán bộ công tác tạp chí; Tăng cường điều kiện vật chất và trang thiết bị; Về cung cấp kinh phí; Cải thiện công tác phát hành và đổi mới cơ chế quản lý đối với công tác tạp chí.

Hội nghị cũng được nghe giới thiệu nội dung Nghị định 51/2002/NĐ-CP của Chính phủ quy định chi tiết thi hành Luật Báo chí, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Báo chí và Dự thảo Quy chế về tổ chức và hoạt động của các tạp chí thuộc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia. Hội nghị đã dành nhiều thời gian cho phần thảo luận Báo cáo về công tác tạp chí của Trung tâm.

PV.

Tạp chí *Nghiên cứu Con người* xuất bản số đầu

Vừa qua, tại Hà Nội, Ban biên tập Tạp chí *Nghiên cứu Con người* - cơ quan ngôn luận của Viện Nghiên cứu con người, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia - đã tổ chức, gặp mặt bạn đọc và cộng tác viên nhân dịp Tạp chí xuất bản số đầu tiên.

Tạp chí *Nghiên cứu Con người* có mục đích cung cấp luận cứ khoa học cho việc xây dựng chiến lược và chính sách phát triển con người và nguồn lực con người ở Việt Nam. Tạp chí có chức năng công bố

những kết quả nghiên cứu lý luận và thực tiễn về con người và nguồn nhân lực con người trong từng vùng lãnh thổ và trong cả nước, phát hiện các vấn đề và đề xuất các giải pháp bồi dưỡng, giáo dục tài năng và nhân tài cho đất nước, phân tích các đặc trưng của con người Việt Nam truyền thống và hiện đại, lý giải mối quan hệ giữa con người với môi trường, con người với kỹ thuật và công nghệ, con người với văn hóa và văn minh.

Tạp chí *Nghiên cứu Con người* do GS.VS Phạm Minh Hạc làm Tổng Biên tập, PGS.TS Hồ Sỹ Quý làm Phó Tổng Biên tập, Tạp chí xuất bản 3 tháng một kỳ.

Tạp chí Xã hội học xin chúc mừng sự ra đời của một đồng nghiệp mới.

P.V

Hội nghị chuyên đề về đào tạo sau đại học

Trong các ngày 10 và 11 tháng 6 năm 2002, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia tổ chức Hội nghị chuyên đề về đào tạo sau đại học tại thị trấn Cát Bà thành phố Hải Phòng, dưới sự chủ trì của TS Hồ Ngọc Hải, Phó giám đốc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, Trưởng Ban Tổ chức cán bộ và Đào tạo Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia.

Tham dự Hội nghị có đại diện Vụ sau đại học Bộ Giáo dục và Đào tạo, cán bộ lãnh đạo các viện và trung tâm, các ban ngành chức năng của trung tâm, các cán sự đào tạo của các viện và trung tâm thuộc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia.

Hội nghị đã được nghe báo cáo tổng kết về công tác đào tạo sau đại học của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia do TS Hồ Ngọc Hải trình bày; Nội dung của báo cáo là những tổng kết

về thực trạng đào tạo sau đại học của Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, trong đó bao gồm những nội dung chủ yếu như sau:

1. Về công tác tuyển sinh sau đại học
2. Về chương trình nội dung và phương pháp đào tạo
3. Về đội ngũ cán bộ giảng dạy tại các cơ sở đào tạo sau đại học thuộc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia
4. Về cơ sở vật chất và phương tiện đào tạo
5. Về sự phối hợp đào tạo cao học giữa các viện nghiên cứu trong Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia với các trường đại học
6. Về công tác quản lý đào tạo sau đại học tại Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia.

Trong phần thảo luận, các ý kiến tập trung nhiều vào công tác tuyển sinh sau đại học, trong đó có nhiều đại biểu cho rằng: hiện nay việc tuyển sinh tại các cơ sở đào tạo sau đại học của các viện đang gặp nhiều khó khăn, nhất là những viện không được đào tạo hệ cao học, một số cơ sở đào tạo sau đại học đang có nguy cơ bị teo đi vì số lượng thí sinh đăng ký thi vào các cơ sở này đã ngày càng giảm. Bên cạnh đó sự phối hợp giữa cơ sở đào tạo các viện và các trường đại học còn chưa đồng bộ, thiếu một cơ chế thống nhất. Các cơ sở đào tạo thường bị động ở khâu tuyển sinh vì việc này hiện do các trường đảm nhận; ngoài ra là những khó khăn về cơ sở vật chất, phương tiện giảng dạy, v.v...

Trên cơ sở nội dung báo cáo tổng kết và những ý kiến thảo luận, hội nghị đã nhất trí về một số giải pháp, kiến nghị với Chính phủ và Bộ Giáo dục và Đào tạo như sau:

1. Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia cùng các đơn vị trực thuộc Trung tâm cần thống nhất nhận thức: đào tạo sau đại học là một trong những chức năng, nhiệm vụ quan trọng thường xuyên mà nhà nước giao cho Trung tâm nhằm góp phần xây dựng, phát triển tiềm lực đội ngũ cán bộ khoa học xã hội và nhân văn của cả nước. Từ đó tăng cường trách nhiệm lãnh đạo, quản lý, tăng cường đầu tư về cán bộ cũng như cơ sở vật chất-kỹ thuật cho hoạt động đào tạo sau đại học.

2. Về mặt quản lý nhà nước cần có sự thống nhất quan điểm: các trường đại học quốc gia (Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh); các trung tâm khoa học quốc gia (Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, Trung tâm Khoa học tự nhiên và Công nghệ Quốc gia), vừa là những cơ quan nghiên cứu khoa học lớn, vừa là những học viện lớn của quốc gia; ở các cơ quan này chức năng nghiên cứu và đào tạo thống nhất với nhau, hoạt động nghiên cứu và hoạt động đào tạo gắn kết với nhau và không được xem nhẹ hoạt động nào.

3. Đề nghị Thủ tướng Chính phủ giao cho Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia tổ chức đào tạo và cấp bằng cho cả trình độ thạc sỹ và tiến sỹ. Cũng theo tinh thần này, đề nghị Chính phủ ban hành các văn bản pháp quy để triển khai luật giáo dục, trong đó có việc phối hợp giữa viện nghiên cứu khoa học với các trường đại học trong đào tạo cao học.

4. Đề nghị Thủ tướng Chính phủ cho phép Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia thành lập trung tâm đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, trung tâm đào tạo này vừa có chức năng, nhiệm vụ của một trung tâm đào tạo cán bộ, công chức như các bộ, ngành, vừa có một số chức năng, nhiệm vụ của một trung tâm đào tạo sau đại học của một học viên.

5. Đề nghị Bộ Giáo dục và Đào tạo đổi mới quy chế tuyển sinh nhằm tăng cường trách nhiệm, quyền hạn và tính chủ động của các cơ sở đào tạo, tạo thuận lợi và nâng cao hiệu quả của công tác tuyển sinh sau đại học.

Ngoài ra Hội nghị còn thảo luận về việc đào tạo chuyên gia theo các tiêu chuẩn chuyên gia cấp quốc tế, chuyên gia cấp khu vực, chuyên gia cấp quốc gia, chuyên gia cấp trung tâm, một số vấn đề về đào tạo sau tiến sỹ, v.v...

LIÊN KẾT

Hội nghị Dân số Quốc tế IUSSP 2002: “Dân số Đông Nam Á trong bối cảnh biến đổi châu Á”

Từ ngày 10 đến 13 tháng 6 năm 2002 tại thủ đô Bangkok (Thái Lan) đã diễn ra hội nghị Dân số khu vực với chủ đề: “Dân số Đông Nam Á trong bối cảnh biến đổi châu Á”. Đây là hoạt động dân số thường xuyên do Hội Nghiên cứu Khoa học Dân số Quốc tế (IUSSP) tổ chức định kỳ bốn năm một lần nhằm thu hút sự giao lưu, hợp tác trao đổi khoa học trong cộng đồng nghiên cứu dân số. Hơn thế, đây còn là cầu nối giữa các nhà nghiên cứu dân số và các nhà hoạch định chính sách gặp gỡ, trao đổi và đối thoại nhằm hướng tới các chính sách dân số có hiệu quả bền vững.

Viện Dân số thuộc Trường Đại học Tổng hợp Chulalongkorn (Thái Lan) kết hợp với IUSSP đã đứng ra tổ chức hội nghị dân số khu vực lần này với sự tài trợ của nhiều tổ chức quốc tế khác nhau. Lần đầu tiên, hội nghị được tổ chức ở châu Á, với tầm cỡ quốc tế, thu hút được sự tham gia của trên 300 đại biểu, gần

100 phóng viên đến từ nhiều nước trong khu vực và thế giới. Hội nghị được khai mạc trọng thể tại khách sạn Siam City với sự tham dự của Công chúa Thái Lan Maha Chakri Siridhorn. Đoàn Việt Nam gồm 6 đại biểu tham dự hội nghị đến từ các cơ quan ở Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh: Viện Xã hội học, Học viện Chính trị Quốc gia, Trung tâm nghiên cứu gia đình-phụ nữ, Viện nghiên cứu Kinh tế thành phố Hồ Chí Minh.

Hội nghị được chia thành nhiều phiên họp với những chủ đề. Các chủ đề chính trong kỳ hội nghị bao gồm các vấn đề sinh đẻ, tử vong, sức khỏe, di dân, biến động dân số, sức khỏe, HIV/AIDS, giới, gia đình và hôn nhân. Bên cạnh các chủ đề truyền thống như biến đổi mức sinh, mức chết, di dân, các phiên họp thảo luận đặc biệt chú trọng tới tác động của những yếu tố văn hóa, quốc tế hóa và toàn cầu hóa hiện nay lên quá trình dân số. Trong xu hướng hội nhập và biến đổi của khu vực, vấn đề di chuyển dân số, lao động trong khu vực và quốc tế được sôi nổi thảo luận. Sau bốn ngày làm việc hiệu quả, các phiên trình bày và thảo luận đã thu hút được sự quan tâm chú ý ngoài sức mong đợi. Những vấn đề chính sách mang tính khả thi và thực tiễn cao được toàn thể các đại biểu rất chú ý. Nhiều tham luận trong hội nghị được đánh giá chất lượng cao sẽ xuất hiện trên những số tới của các tạp chí khu vực và quốc tế.

Có thể nói Hội nghị: “Dân số Đông Nam Á trong bối cảnh biến đổi châu Á” là một sự kiện khoa học lớn, thúc đẩy các quốc gia trong khu vực xích lại gần nhau, chia sẻ kinh nghiệm quý báu và cùng nhau giải quyết vấn đề dân số trong bối cảnh hội nhập khu vực và quốc tế thế kỷ XXI.

ĐẶNG NGUYỄN ANH